

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОУЧВАНЕ УДОВЛЕТВОРЕНОСТТА НА БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ ПО ОПОС

По-долу са представени резултати от проведено проучване сред бенефициенти на Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013“. Изследването не е предвидено по задание и има за цел да подпомогне изготвянето на междинната оценка. Изследването е проведено в периода декември 2012 – март 2013.

Всички числа в представените таблици изразяват проценти. Доклада представя най-вече данните, за да предостави базова информация за експертите, но също съдържа и някои основни изводи по съответната тема.

Участници в анкетата

Попълнилите анкетата респонденти са основно представители на общинска администрация (80.6% от отговорилите). Има представители и на административна структура в околната среда, Дирекции на Природни и Национални паркове (12.5%), непосочили организация са 6.9%.

Според дадените отговори най-голям е дялът на експертите – 54.9%. Други професионални позиции, заемани от респондентите са директор на дирекция „УРБ“ (9.8%), ръководител проект (9.8%), специалист (7.8%), координатор (5.9%), заместник-кмет и началник отдел (по 3.9%), еколог и секретар на община (по 2%).

Самооценката за актуалната информираност на анкетираните относно ОПОС е висока и това оказва известно влияние на отговорите и участието в проучването като цяло.

Информацията, с която разполагате за ОПОС към момента, е по-скоро достатъчна или по-скоро недостатъчна съобразно Вашите потребности и интереси?	
По-скоро достатъчна	81,9%
По-скоро недостатъчна	15,3%
Неотговорили	2,8%

Съответствие на приоритетите на ОПОС с нуждите на организацията

И в трите области – „Води“, „Отпадъци“ и „Биоразнообразие“ положителните отговори за наличие на пълно или частично съответствие преобладават. Очевидно е обаче, че Водите се приемат като топ приоритет(80%) , т.е. анкетираните приоритизират нуждите в областта на водите. Най-слабо е съответствието между приоритета в областта на „Биоразнообразието“. Трябва да се отбележи също, че процентът на отговорите „не мога да преценя“ нараства, което показва, че Водите са област, с която анкетираните са най-запознати.

Доколко заложените приоритети в области „Води“ съответстват на приоритетите/нуждите на вашата организация:	
Съответстват изцяло	34,7
По-скоро съответстват	44,4
По-скоро не съответстват	11,1
Изобщо не съответстват	2,8
Не мога да преценя	4,2
Неотговорили	2,8

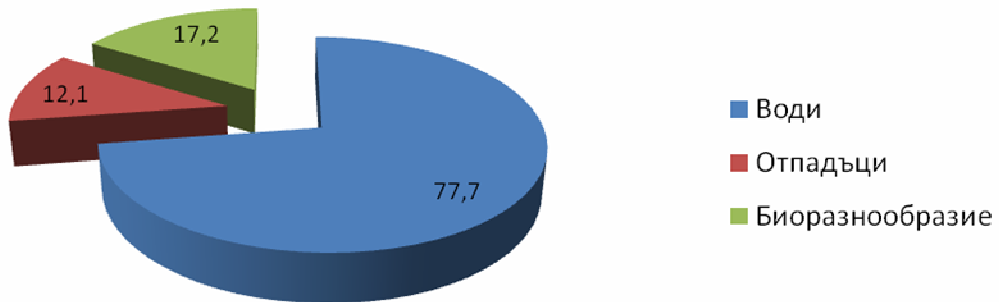
Доколко заложените приоритети в области „Отпадъци“ съответстват на приоритетите/нуждите на вашата организация:	
Съответстват изцяло	19,4
По-скоро съответстват	45,8
По-скоро не съответстват	13,9
Не мога да преценя	5,6
Неотговорили	15,3

Доколко заложените приоритети в области „Биоразнообразие“ съответстват на приоритетите/нуждите на вашата организация:	
Съответстват изцяло	12,5
По-скоро съответстват	37,5
По-скоро не съответстват	12,5
Не мога да преценя	13,9
Неотговорили	23,6

Опит в разработване на проекти и ползване на консултантска помощ

- ✓ Преобладаващата част (86.1%) са кандидатсвали успешно с проект, като от тях 69% (одобрените проекти) са в областта „Води“, 19.4% в областта на „Биоразнообразие“, най-малък е дялът на одобрените проекти в областта на „Отпадъци“ (11.3%)
- ✓ Консултантска помощ в процеса на разработване на проект са използвали 75% от всички одобрени проекти. От използвалите консултантска помощ проекти най-голям е дялът на областта „Води“ (70.7%). В областта на отпадъците има най-малко проекти, използвали такава помощ (12.1%).
- ✓ И при трите области консултантската помощ от друго място (София) е била използвана най-много (често).

Консултантска помощ: разработен и одобрен проект

- ✓ Според попълнените анкета респонденти, само 1/8 от подадените проекти не са били одобрени. Важно е да се отбележи, обаче, че половината от тях са от областта на „Отпадъци“, след което са проектите от „Води“ – малко повече от 1/3.
- ✓ 75% от всички неодобрени проекти от областта на „Води“ са използвали консултантска помощ
- ✓ 25% от всички неодобрени проекти от областта „Отпадъци“ са използвали консултантска помощ.
- ✓ Неодобрените проекти от областта „Биоразнообразие“ не са използвали консултантска помощ.

Консултантска помощ: разработен и неодобрен проект

Проектите от областта на „Води“ са най-много и най-успешни.

Приоритет „Отпадъци“ се очертава като най-проблемен:

- ✓ В тази област одобрените проекти са най-малко, а неодобрените – най-много.
- ✓ В най-ниска степен е използвана консултантска помощ.

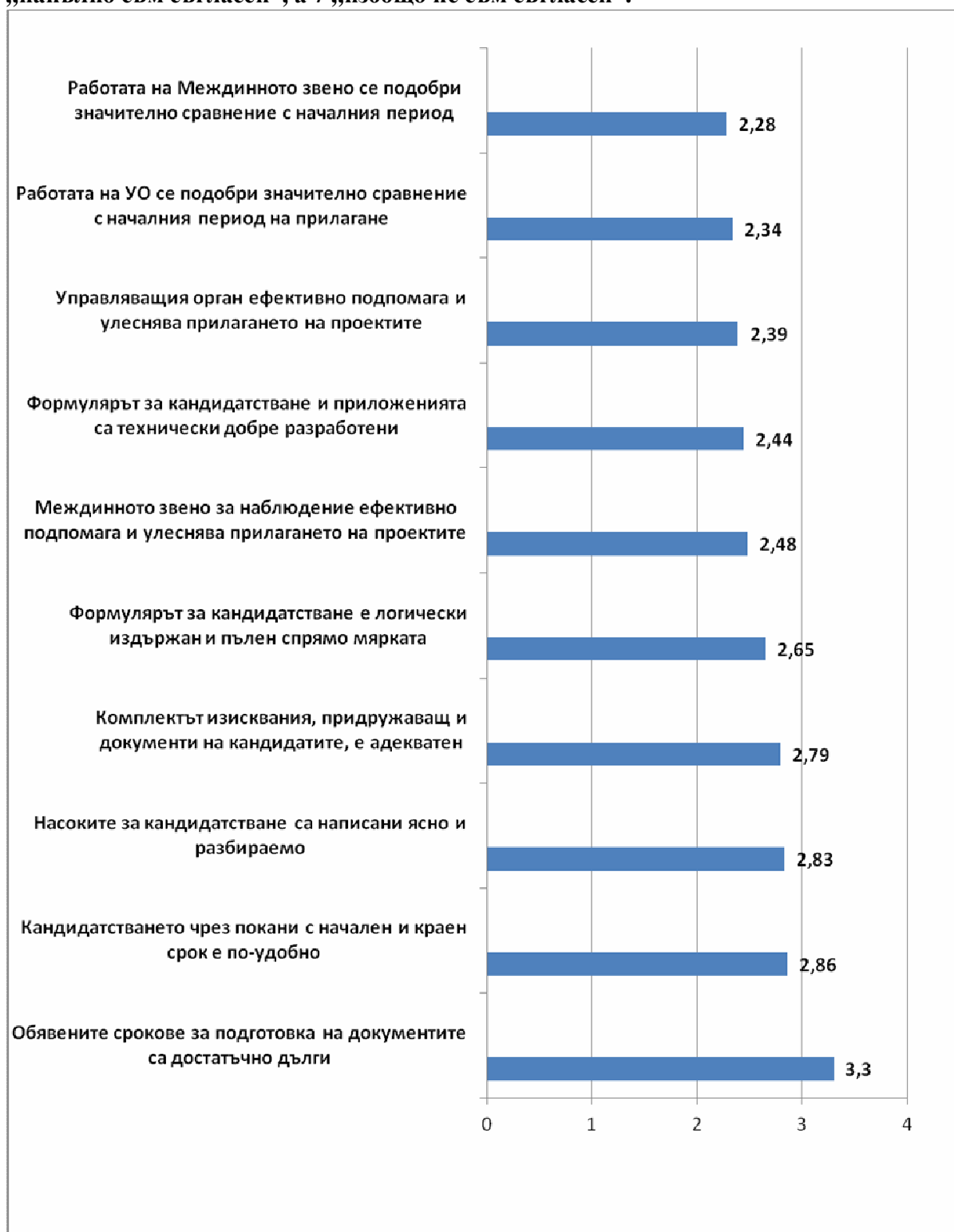
- ✓ Последното може да е индикатор за липса на експерти в тази област и необходимост от такива.

Условия на кандидатстване и прилагане на проектите

Респондентите дават сравнително висока положителна оценка относно повечето изследвани ключови моменти и звена, които участват в процеса на - по всички изследвани аспекти оценката остава положителна до неутрална.

По-скоро негативна (3,3) е оценката относно продължителността на сроковете за подготовка на документите, които очевидно затрудняват бенефициентите, поради което те изразяват умерено несъгласие.

Доколко сте съгласни с твърденията като използвате скалата от 1 до 7, където 1 е „напълно съм съгласен“, а 7 „изобщо не съм съгласен“.

Основните трудности при кандидатстване респондентите организират по начин, който показва необходимост от значителен времеви запас за постигане на готовност за подаване на проектно предложение, предвид необходимостта от осигуряване на административни документи и технически проекти:

Коя беше най-голямата трудност, с която се сблъскахте в процеса на кандидатстване?	
Осигуряване на съфинансиране	19,8
Проектирането	18,2
Осигуряване на всички изисквани документи	18,2
Намиране на качествена консултантска помощ	14,9
Сглобяване на проектното предложение	10,7
Набавяне на необходима информация	7,4
Осигуряване на технически екип за изпълнението на проекта	6,6
Обезпечаване на екип за управление и контрол на проекта	3,3
Друго	0,8

В процеса на прилагане основният проблем за почти една четвърт се оказва осигуряването на оборотни средства за разплащане финансови средства. На втори план остават трудностите със подготовката на тръжни процедури и избора на изпълнители.

А кои бяха най-съществените проблеми, с които се сблъскахте в процеса на прилагане на проекта?	
Осигуряване на оборотни средства	22,5
Подготовка на тръжни процедури	18,0
Избор на изпълнители	15,3
Проблеми с изпълнението на работата от страна на избраните изпълнители	11,7
Забавяне при възстановяването на средствата	9,9
Бюрократични спънки при възстановяването на средствата	9,9
Подготовка на отчетите, отчетните документи и искания за плащане	6,3
Забавяне от страна на МОСВ на програмата	1,8
Съгласуването на тръжната документация	1,8
Честа промяна на образци на отчитане	0,9
Актуализацията и корекцията на подготвени програми и проекти за ВИК мрежа	0,9

Липса на съдействие от координатора на МЗ при конкретни въпроси	0,9
---	-----

На въпроса за наличие на нередност или неточност, която да е довела до пропускане на възможност за финансиране по ОПОС отговарят 58.3% от респондентите и 81% от тях дават отрицателен отговор за такъв случай. Интересен е фактът, че преобладаващата част от останалите възприемат наложените им финансови корекции като „неточност“, която ги лишава от финансови средства, от което може да се заключи, че тези корекции не са изиграли възпитателна роля и/или наистина не са били необходими.

Сблъскали ли сте с нередност или неточност, която да е довела до пропускане на възможност за финансиране по ОПОС?	
Не	81,0
Финансова корекция в размер на 25% от стойността на основни договори	4,8
Нямаме достъп до финансиране по ОПОС	2,4
Кратък срок	2,4
Забавяне на становището по внесения иск	2,4
Неразглеждане на цялата документация от комисията	2,4
Промяна на насоките за кандидатстване	2,4
Пропуснат опис на придружаващите документи	2,4

Корекциите обаче е трудно реално да бъдат преценени, защото са по-скоро непознати за повечето от тях - малко повече от 1/3 дават неутрален отговор и 17% директно посочват, че не са запознати. Малко над една трета от попълнителите анкета бенефициенти оценяват положително направените корекции относно прилагането на програмата и кандидатстването към нея. Като цяло може да се направи извода, че направените корекции не са достатъчни и трябва още.

До момента са направени поредица от корекции относно прилагането на ОПОС и кандидатстването с проекти към нея. По Ваше мнение тези корекции подобриха ли прилагането на ОПОС?	
Да	31,9
Не	6,9
Не мога да преценя	36,1
Не съм запознат с корекциите	16,7
Неотговорили	8,3

Далите положителна оценка на направените корекции относно ОПОС изтъкват следните подобрения:

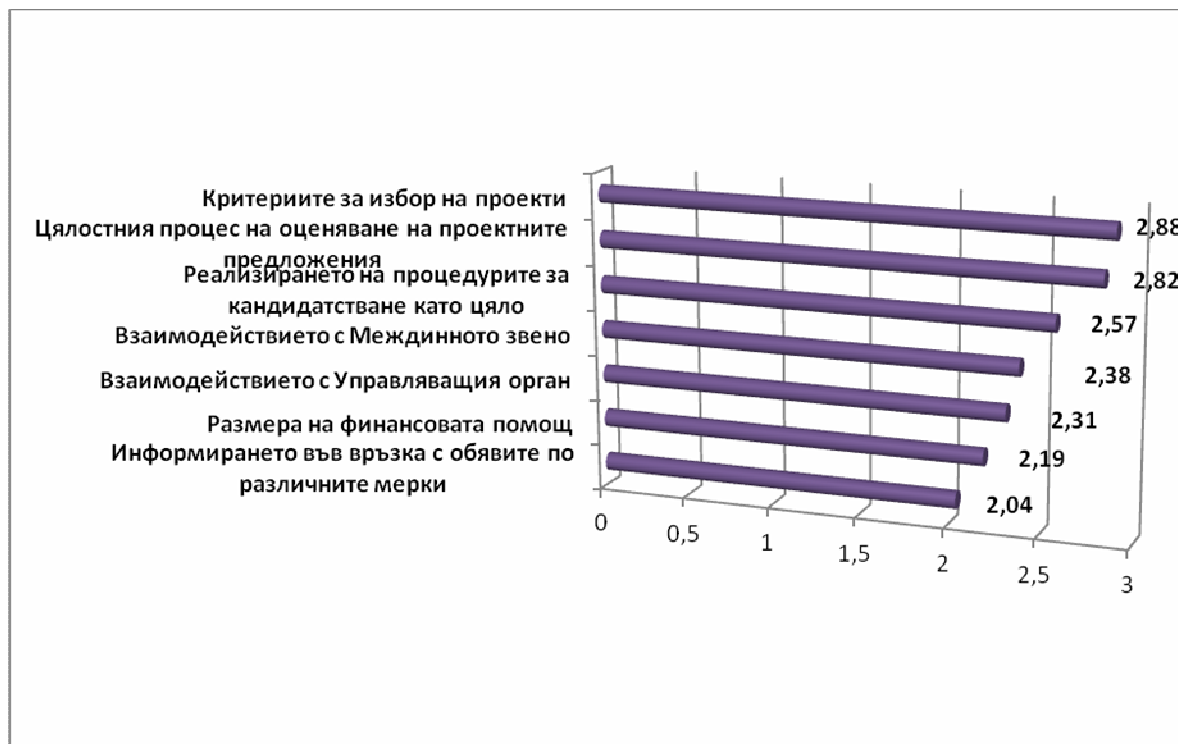
До момента са направени поредица от корекции относно прилагането на ОПОС и кандидатстването с проекти към нея. По Ваше мнение тези корекции подобриха ли прилагането на ОПОС: отговори „ДА“	
Подобрения относно процедурата за кандидатстване	30,8
Осигуряване на възможност за организиране на работни срещи между представители на ОПОС и бенефициенти	23,1
Координация между междинното ниво и екипа за управление	15,4
Преодоляване на множество бюрократични проблеми	7,7
Подобрение в организацията по кандидатстване с проекти	7,7
Съкращаване на сроковете за изв. на предварителен контрол и възстановяване на средства	7,7
Подобряване таблиците за отчетите	7,7

Отговорилите отрицателно отбелязват като основна причина, че договорите се подписват по стари правила, което води до хаос и объркване в комуникацията ОПОС, но това е малко неясен аргумент.

Като цяло бенефициентите са сравнително (по-скоро) удовлетворени от различни аспекти на процеса на кандидатстване и прилагане на проектите, като най-висока е удовлетвореността от информирането по различните обяви и най-ниска е удовлетвореността от поставените критерии за оценка на проектите и цялостния процес на оценяване.

Таблицата по-долу представя обобщено удовлетвореността на бенефициентите по няколко показатели, като е използвана скала за оценка от 1 до 7, където 1 е „напълно удовлетворен“, а 7 е „напълно неудовлетворен“.

На въпроса дали са се сблъскали с проблеми, чието решение не зависи пряко/изцяло нито от бенефициентите, нито от органите, ангажирани с прилагането на ОПОС, отговарят почти 2/3 от респондентите и почти половината посочват, че не са се сблъскали с подобен проблем. Отговорилите утвърдително на този въпрос посочват два основни проблема – 1) бавно протичане на работата с общински администрации и регулационни органи (23.1%) и 2) проблеми с институции по отношение на съгласувателни процедури (9.6%).

Други проблеми, които се посочват по-рядко са:

- Изменяща се нормативна база;
- Допълнителни процедури в процеса на изпълнение на проекта;
- Затруднено изплащане на възнагражденията на екипите;
- Обжалвания по проверки на общински поръчки;
- Проблеми с институции по отношение на съгласувателни процедури;
- Проблеми с качеството на работното проектиране и своевременното отстраняване на пропуските;
- Финансови правила, действащи за бюджетните органи;
- Утвърждаване на трасета от МЗХ;
- Относно прилагане на постановление на МС номер 330/05.12.2011г.;
- Проблеми с издаване на разрешителни.

Очаквания и препоръки на респондентите за подобрения

Прави впечатление, че анкетираните посочват широк набор от препоръки и трудно се консолидират, с изключение на една основна препоръка -

- ❖ да няма избирателно отношение, да се оценява само по качество и необходимост на проектите (29%)

На следващ план има още 3 основни препоръки :

- ✓ Опростяване на фазите за отчитане на проектите и изготвянето на искания за средства и проложения към тях (10,2%)
- ✓ Прецизиране на сроковете за верифициране на разходите(10%)
- ✓ По-често и качествено провеждане на обучения (8,2%)

Представените по-долу препоръки се посочват по-рядко, но това не ги прави по-маловажни. Всяка една от тях следва да се разгледа, обсъди и прецени внимателно от гледна точка на нейното евентуално влияние за подобрене на процеса на прилагането:

- По-чести указания относно отчитането на проектите;
- Възможност за прехвърляне на средства от една дейност към друга;
- Утвърждаване на образци на докладване, които не се изменят в хода на изпълнение на ДБФП;
- По-често обновяване на страницата на ОПОС;
- Приоритетно финансиране на агломерациите под 10000 е.ж.;
- Възможност за прилагане на мерки в приоритетна област "води", канализация и водопроводи;
- Подобряване на комуникацията между бенефициентите и ръководството на ОПОС;
- Да се създават досиета на бенефициентите;
- Да се осигури достатъчен финансов ресурс;
- Да не се променят изискванията към проектите в хода на изпълнението им;
- Инвестициите да са с по-цялостен характер.